

Koncert mariborskega Obrtniškega pevskega zbora v Ptuj

V okviru gospodarske razstave OLO Ptuj, je Obrtniški pevski zbor iz Maribora priredil v soboto, dne 22. oktobra 1949 v Mestnem gledališču dobro uspeši pevski koncert.

Pred koncertom so si pevci zbora ogledali gospodarsko razstavo, na kateri so morali ugotoviti veliko gospodarsko moč in napredek ptujskega okraja. Zlasti je vladalo poleg ostalih panog gospodarstva zanimanje za izdelke obrtniške proizvodnje, ki je prevladovalo na razstavi. Proti vsakemu pričakovanju so obrtniki in ostala lokalna podjetja ptujskega okraja v zadnjih letih izredno napredovali. Ne bi si najmanj mislili, da je možno kljub težočam izdelovati tako visoko kvalitetne izdelke za široko potrošnjo. Nekateri izdelki, sploh pa izdelki domače obrti, so umetniškega značaja, iz katerih vidimo, da imamo lepo število visoko kvalificiranih obrtnikov in mojstrov.

Program koncerta, katerega je vodil zborovodja tov. Cibic Drago, je

obsegal 18 partizanskih, umetnih in narodnih pesmi. Vsako pesem so navzoči poslušalci nagradili z burnim ploskanjem in odobravanjem, kar je znak, da jim je zbor nudil izreden umetniški užitek. Zlasti so ugajali partizanska »Ob Kolpi«, makedonska »Bolem mi leži« in umetna »Plovi plovi« in »Ljubozem in pomlad«, v katerih so solo točke izvajali solisti zbora tov. Kline Alojz, Cotič Drago in Petelin Edvard. Zborovodja tov. Cibic Drago je tudi tokrat pokazal veliko sposobnost, saj je odlično obvladal celotni zbor. S tem koncertom je Obrtniški pevski zbor ponovno uveljavil svoj sloves tudi pri ptujskem ljudstvu. Prepričani smo, da bodo z veseljem sprejeta bodoča slična gostovanja v Ptuj.

Neugodno je vplivala tako na zbor kakor na ljudstvo sprememba časa za pričetek koncerta. Apeliramo na tamošnji Prosvetni odsek, da pokaže v bodoče v tem oziru več razumevanja.

SODELOVANJE MNOŽIČNIH ORGANIZACIJ PRI IZVAJANJU PETLETKE Dva delovna kolektiva iz Ptuj (in Maribora sta tekmovala v zadruzi Gorca-Dežno pri obiranju sadja)

Nedeljo za nedeljo odhajajo na počeželje iz Ptuja in Maribora delovni kolektivi na pomoč zadrudnemu kmetijstvu. V nedeljo, 30. oktobra t. l. je odšlo na pomoč v zadrugo Gorca-Dežno 25 članov delovnega kolektiva iz oblastnega podjetja »Mlekopromet« v Ptuj in 18 članov kolektiva iz Tovarne mesnih izdelkov v Mariboru.

Člani vinogradniške zadruge Gorca-Dežno so z veseljem sprejeli nedeljske prostovoljce-delavce iz Ptuja in Maribora, ki so žrtvovali nedeljski oddih za obiranje in pobiranje sadja. Oba kolektiva sta sprejela medsebojno tekmovanje, kdo bo nabral v sedmih urah več sadja.

Po sedemurnem živahnem delu je tajnik zadruge, tov. Geč objavil tek-

movalni rezultat. Delovni kolektiv iz Ptuja je obral in pobral v 7 urah 15.000 kg jabolk, tekmovalci iz Maribora pa 2000 kg.

V priznanje za izvršeno delo so dobili člani kolektiva iz Ptuja jabolka, kolikor je kdo mogel nesti.

Tako onemogočajo delovni kolektivi raznim kritikom, ki vidijo težave zadruge, ne nudijo pa ji nikake pomoči, da ne morejo trditi, da ostajajo zadrudniki brez pomoči, medtem ko si kmetje v stiski medsebojno pomagajo.

Nedvomno bo imelo za to borbo razumevanje še več delovnih kolektivov iz Ptuja, ki so doslej podcenjevali nedeljsko prostovoljno delo.

I. A.

Sprememba zakona o upravni razdelitvi LR Slovenije

Na podlagi 4. točke 72. člena ustave LR Slovenije razglasa Prezidijski Ljudske skupščine LR Slovenije zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o upravni razdelitvi Ljudske Republike Slovenije, ki ga je sprejela Ljudska skupščina LR Slovenije v VI. rednem zasedanju dne 21. oktobra 1949.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o upravni razdelitvi Ljudske Republike Slovenije z dne 23. februarja 1949 se spremeni in dopolni, tako da se glasi:

Obveznost obdelovalnih zadrug in ekonomij

Obdelovalnim zadrugam in zadrudnim ekonomijam določijo količino obvezne prodaje fižola okrajni izvršilni odbor na podlagi posebnih navodil.

Kazenske določbe

Za pridelovalce, ki kakorkoli ovirajo plan odkupa ali namenoma ne izpolnijo svoje obveznosti v določenem roku in predpisani količini, predvideva uredba denarno kazen do 50.000 din ali poboljševalno delo do treh mesecev. Kazen izreče okrajni izvršilni odbor, ki sme poleg kazni odrediti tudi odvzem tiste količine fižola, glede katere je storjen prekršek.

Uslužbenci, ki z malomarnostjo pri opravljanju službe ali kakor koli drugače zavirajo oziroma preprečujejo izpolnitev plana odkupa fižola, se kaznujejo do 10.000 din. Taka kazen doleti lahko tudi vse tiste, ki razpolagajo z odkupljenimi količinami fižola v nasprotju z obstoječimi predpisi in proti izdanim dispozicijam. Te kazni izreka okrajni izvršilni odbor oblastnih ljudskih odborov.

Po potrebi bo izdal minister za državne nabave natančnejše predpise za izvajanje te uredbe.

ZAKON o spremembah in dopolnitvah zakona o upravni razdelitvi Ljudske Republike Slovenije

1. člen

1. člen zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravni razdelitvi Ljudske Republike Slovenije z dne 23. februarja 1949 (Uradni list LRS, št. 8-34/49) se spremeni in se glasi:

»Ozemlje Ljudske Republike Slovenije je upravno razdeljeno na glavno mesto Ljubljano, na Goriško oblast, na Ljubljansko oblast, na Mariborsko oblast, na okraje, mesta, izločena iz okrajev, mestne rajone in kraje.«

Glede Ptuja in ptujskega okraja pridejo v poštev sledeča določila:

3. c) člen

Mariborska oblast s sedežem v Mariboru obsega območja:

1. okraj: Dravograd, Lendava, Ljutomer, Maribor okolica, Murska Sobota, Poljčane, Ptuj in Radgona,

2. mesta Maribora.

6. člen

5. člen zakona o upravni razdelitvi Ljudske Republike Slovenije se deloma spremeni, in sicer:

B. V območju Mariborske oblasti:

V. Glede okraja Ptuj tako,

a) da se ukinejo kraji:

1. Gorca, ki se priključi h kraju Podlehnik,

2. Levantci, ki se priključi h kraju Desternik,

3. Pobrežje, ki se priključi h kraju Sv. Vid pri Ptuj,

4. Rodni vrh, ki se priključi deloma h kraju Dolena, deloma h kraju Sedlašek,

5. Trnovski vrh, ki se priključi deloma h kraju Bišečki vrh, deloma h kraju Desternik.

Kozlovski sadjar je vzel cvetni prašek z »ananasev reneta« in z njim opral cvetove »navadne antonovke«. Eno izmed semen je vzkliko in dalo drevesce nove vrste, ki je dobilo ime »slavjanka«.

Slavjanka je podedovala od »ananasev« očeta začin, sočno in okusno meso, od »navadne« matere pa odpornost proti mrazu. Niti mraz petih stopinj pod ničlo ni mogel uničiti njenih cvetov.

Sadjar je vzel divjo usurijsko hruško, ki je doma nekje na Daljnem vzhodu, in jo križal s plemenito in nežno hruško »beurcroyal« — »kraljevsko maslenko«, ki je zrasla v cvetličnem lončku.

Iz semen je zrastle pet drevesc, pet hrusk-sestr.

Prvi dve sestri se nista posrečili. Boljša je bila tretja sestra »rakovka«, še boljše četrta »tolstobežka«, najboljša plodove med vsemi pa je imela peta sestra »Mičurinova zimska maslenka«. Tej hruški je dal sadjar svoje lastno ime. Imenoval se je Mičurin.

V svojem enajstem letu je dala zimska maslenka prvič pet in dvajset velikih in okusnih plodov. Leto dni kasneje pa je viselo na njenih vejah toliko plodov, da so se veje sklonile do tal. Tokrat ni bilo hrusk samo pet in dvajset, ampak pol-društvo sto.

Od francoskega očeta je zimska maslenka podedovala fin in nežen okus, od asurijske matere pa ne samo odpornost proti mrazu, ampak tudi proti udarcem — praskam. Te hruške lahko nakopičimo v štrambi kakor krompir. Poškodovana mesta se prevlečejo s probkastim tkivom in ne začno gniti.

To je zgodovina ene družine, ki je zrasla v Mičurinovi drevesnici. Takih družin je vzgojil Mičurin mnogo. Smelo je križal med seboj sadne vrste iz najrazličnejših krajev zemeljske krogle zato, da bi se udomačile v Rusiji, da bi v vsakem kmečnem sadovnjaku raslo sočno in plemenito sadje.

V Mičurinovem sadovnjaku so rasli drug poleg drugega potomci »amerikancev«, »mongolov«, »japoncev«, »perzijcev« in »kitajcev«.

Divjo češnjejo z naših zavolžskih step je križal s plemenito pensilvansko češnjejo, ki je prišla z ome strani oceana, in dobil sijajno češnjejo »ideali«.

Nadaljevanje priložiti.

V gospodarskem letu 1949-50 odkupljen fižol bo služil preskrbi delovnega ljudstva

Da se zagotovi preskrba delovnega ljudstva s fižolom, je izdala vlada LR Slovenije pred nekaj dnevi uredbu o odkupu fižola v gospodarskem letu 1949/50.

Po tej uredbi, so pridelovalci fižola, ki imajo tržni presežek fižola, dolžni prodati državi določeno količino tega pridelka po cenah, ki jih določi vlada LRS. S presežki, ki jim ostanejo po obvezni prodaji, lahko razpolagajo pridelovalci prosto, lahko pa prodajajo tudi te presežke državi po vezanih cenah ob pokojih, ki so predpisani z uredbu o prodaji kmetijskih pridelkov po vezanih cenah.

Določanje obvezne oddaje

Krajevni izvršilni odbor ugotovi za vsakega pridelovalca s preko dva ha obdelovalne zemlje skupni pridelok fižola njegove lastne potrebe in tržni presežek fižola. Pri tem mora krajevni izvršilni odbor upoštevati vse okoliščine, ki so za pridelke merodajne, med drugim površino, zasajeno s fižolom kot čisto kulturo, in površino kjer je fižol zasajen kot vmesna kultura.

Hektarski donos ocenijo komisije, ki jih postavijo krajevni izvršilni odbori z odobritvijo okrajnega izvršilnega odbora. Važno je, da mora od krajevnih komisij ugotovljene hektarske donose odobriti pristojna okrajna komisija.

Če je zaradi slabega obdelovanja hektarski donos slabši, kot bi normalno moral biti se upošteva normalni donos.

Ugotavljanje tržnega presežka

Tržni presežek ugotovi krajevni izvršilni odbor tako, da odšteje od ugotovljenega pridelka lastne potrebe pridelovalca in sicer:

- za prehrano družinskih članov od 15-20 kg fižola na vsakega družinskega člana, ki živi s pridelovalcem stalno v skupnem gospodinjstvu. Pri tem se pusti fižol samo za tiste odrasle dela zmožne družinske člane, ki so nujno potrebni za obdelavo posestva.
- za seme se pusti 120 kg na ha čiste kulture in 30 kg fižola na vsak ha, kjer je fižol zasajen kot vmesna kultura.

Pri določanju količine za prehrano družinskih članov se morajo upoštevati krajevne prehranjevalne razmere in starost teh članov. Količino fižola, ki ga morajo prodati posamezni pridelovalci, določi krajevni izvršilni odbor v tehle mesajah:

obdel. površina	obv. oddaja v %
od 2-5 ha	30-50%
od 5-8 ha	40-65%
od 8-10 ha	60-80%
nad 10 ha	70-90%

V izjemnih primerih lahko krajevni izvršilni odbor s privolitvijo okrajnega izvršilnega odbora predpiše posameznim pridelovalcem prodajo večjih ali manjših količin fižola, kakor pa predvidevajo zgoraj navedene meje.

M. Ulin

Priroda in ljudje

RUDA IN ČISTA KOVINA

Z rastlinami je prav tako kakor s kovinami. Čisti baker najdemo v prirodi le redko. Mnogo pogosteje dobimo bakrene rude, iz katerih pridobivamo baker.

Če bi bili navezani samo na čiste kovine v prirodi, potem ne bi imeli ne strojev ne železnih nitij, parnikov niti letal.

Svetovna zbirka rastlin je tudi neke vrste ruda, gradivo, ki ga je treba predelati, da dobimo tisto, kar potrebujemo.

V tem gradivu je mnogo takega, kar nam je potrebno, mnogo koristnih svojstev in značilnosti. Ta rastlina je odporna proti mrazu, ona proti suši, tretja proti boleznim, četrta ima visoka stebila, peta ima velika zrna, šesta ima krepko slamo, ki se ne lomi in ne ulega rudi. A ta dobra svojstva so skoraj pri vsaki rastlini združena s slabimi. Zato mnogo rastlin ni prebilo izdov.

Z rudo ravnamo preprosto; kar nam je potrebno, ji odvzamemo, ko jo stalimo; čeesar ne potrebujemo, zavržemo. Kako pa naj ravnamo z rastlinami? Kako naj pri živi rastlini ločimo svojstva drugo od drugega, kako naj vzamemo eno, drugo pa zavržemo?

O tem pripoveduje naslednja povest.

O LJUDEH, KI SO SE RODILI PREZGODAJ

»Njegova soba je bila vsa natrpana z zaboji in polna debelih knjig, ki so bile tiskane z meni neznanimi posvetnimi črkami; povsod so stale stekleničke z raznobarnimi tekočinami, koščki bakra in železa ter paličice svinca. Od jutra do večera je v rdečkastem usnjatem jopiču, v sivih kockastih blatah, ves pomazan z raznimi neprijetno dišečimi barvami, skuštrani in neroden talil svinca, spajal razne bakrene koščke, nekaj tehtal na majhni tehtnici, rečal, hitro pihal na prste, kadar si jih je opekel, stopal spotikajoč se k risbam na steni, si najprej obrisal nožnike, nato pa vohal ribe skoraj dotikaje se papirja s tankim, ravnim, čudno belim nosom. Včasih se je nenadoma ustavljal sredi sobe ali pri oknu in stal dolgo časa z zaprtimi očmi in z dvignjenim obrazom molčel in nepremičen.«

Plezal sem na streho skednja in ga opazoval čez dvorišče skozi odprto okno. Videl sem modri plamen spiritalne svetilke na mizi in njegovo temno postavbo, videl sem ga, kako je sedel in nekaj pisal v oguljen zvezek; nožniki so se lesketali hladno in modrikasto kakor koščka ledu. Po cele ure so me čarovniški posli tega človeka prilepljali na streho in razžigali mojo radovednost do bolečine!

Tako pripoveduje Gorki v knjigi »Otroška leta« o najemniku, ki je stalnoval nekoč v hiši njegovega deda.

Najemnika niso marali, čeprav ni nikomur prizadejal zla Babica je pravila, da je »copernik«, ded pa ga je obsojal, da je »bogu sovražen in ljudem nevaren«. Vsi so se ga ogibali. »Bog ve, kakšen človek je,« je govorila babica.

Ded je godrnjal: »Soba kvari, pod je prežgal, tapete pomazal in raztrgal.«

Zadeva se je končala tako, da so najemnika spodili.

V prejšnji Rusiji ni bilo malo takih ljudi, ki so bili »vsem živ«.

Tako je na primer živel v leseni predmestni hišici gubernijskega mesta Kaluge naglušni gimnazijski profesor Daleč čez polnoč je bilo njegovo okno v pritličju razsvetljeno. Tam je sedel in delal — a ni sedel nad šolskimi zvezki, ampak nad risbami in računi, bavil se je z iznajdbami.

S kakšnimi izumi se je bavil gimnazijski profesor?

S čudnimi rečmi, ki iznajditelja ne obogatijo.

Iznajti je hotel vlak, ki bi tekkel z izredno hitrostjo brez tirov — v času, ko so se poleg njega po kaluških ulicah pogrezali vozovi v blatu in si lomili koleasa v luknjah na cestah.

Iznajti je hotel popolnoma kovinski zrakoplov za tisoč potnikov — v času, ko bi celó navaden tramvaj v Kalugi ogledovali kot čudež.

Izračunaval je raketo za potovanje med planeti — v času, ko je poročalo časopisje o dvigu preprostega zračnega balona »v navzočnosti številnega občinstva« kakor o posebno znamenitem dogodku.

A profesor se ni bavil samo z izumi. Pisal je tudi knjige.

Pisal je o tem, da »bo treba semljo in druge planete spraviti v red«.

Pisal je, da »je zemlja pustinja« in da bo šele tedaj nehala biti pustinja, ko »bo človek gospodaril nad kopnino, nad morjem, nad zrakom, nad vremenom, nad rastlinami in nad samim seboj«.

Celo ljudje, ki so mu bili najbližji, so ga imeli za človeka, ki »se ni rodil o pravem času, ampak prezgodaj«. Njegove ropkopije so v uredniških izgubljalih, njegove risbe so neproučene odlagali v arhive, njegove načrte so tehnične družbe zavražale.

Sam je izdal svoje knjige.

Na vsaki knjigi je napisano »Samozaložba« in natisnjen avtorjev naslov v francosčini in ruščini: Russie, Kalouza, Tziolkovskij — Rusija, Kaluga, Cjolkovskij.

Ta naslov je bil namenjen prijateljem in somišljenikom, ki se morda najdejo kje na svetu.

Nedaleč od Kaluge v okrožnem mestecu Kozlovu je živel drug človek, ki se je prav tako rodil »prezgodaj«.

Čuden mož je bil; zavrgel je službo nadzornika postajnih ur, prodal hišico, ki jo je podedoval po očetu, uporabil vse prihranke za nakup sadne drevesnice in se naselil v kočici sredi jabolčan in hrusk.

Cemu je storil vse?

Ne zato, da bi trgoval z jabolki in hruskami, marveč zato, da bi preobrazil rusko sadjarstvo.

Čudni, nerazumljivi so morali biti njegovi nazori Kozlovcanom.

Nezadovoljen je bil z našimi sadovnjaki, ki so tako revni, ki v njih rastejo na pol divja ali včasih celó popolnoma divja gozdna drevesa. Povsod iste antonovke, borovinke, anisi, hruškeve in brezemenke.

In to je še najboljše od vsega, kar imamo Le tu in tam srečamo v rastlinjakih pomješčikov kake priseljenca s plemenitimi in nežnimi plodovi, a ti hirajo in ginejo, kakor hitro jih presadijo na prsto.

Bivši nadzornik postajnih ur si je zastavil drzno nalogo: vzeti lepoto in okus pri znamenitih tujezemskih sadnih drevesih, ki imajo tuja imena reneta, bellefleur, calville, pomone, beurcroyal, in spojit ta svojstva z odpornostjo naših skromnih antonovk, borovink in tenkovejk.

V sadovnjaku pri Kozlovu so začela rasti druga za drugim sadna drevesa, ki jih dotlej še nihče ni videl, ki jih dotlej sploh ni bilo.

6. Vareja, ki se priključi h kraju Matški vrh,

7. Vinarovi, ki se priključi h kraju Desternik,

8. Zamušani, ki se priključi h kraju Gorišnica,

9. Zgornji Pristava, ki se priključi h kraju Sela,

b) da se odcepi:

1. od kraja Biš naselje Biš, ki se priključi h kraju Trnovska vas,

2. od kraja Pleterje del naselja Zupečja vas, ki se priključi h kraju Strnišče,

3. od kraja Ptuj naselje Draženca, ki se priključi h kraju Hajdina,

4. od kraja Slovenja vas del naselja Njiverce, ki se priključi h kraju Hajdina,

5. od kraja Sv. Lovrenc na Dravskem polju del naselja Apače in del naselja Sv. Lovrenc na Dravskem polju, ki se priključi h kraju Strnišče,

c) da se kraj Biš preimenuje v Bišečki vrh,

č) da se ustanovi nov kraj Strnišče, ki obsega te-le katastrske občine in naselja:

Strnišče

Apače (del); Apače (del)

Gerečja vas (del); Njiverce (del)

Sv. Lovrenc na Dravskem polju (del); Sv. Lovrenc na Dravskem polju (del)

Zupečja vas (del); Zupečja vas

d) da se glasi sestav spremenjenih krajev:

Bišečki vrh

Bišečki vrh, Bišeček vrh, Crmlja, Crmljenšak, Sovjek

Trnovski vrh (del); Trnovski vrh

Cirkulane

Brezovec; Brezovec

Cirkulane; Cirkulane

Dolane; Dolane

Veliki vrh; Veliki vrh

Desternik

Desenci; Desenci, Gomilci

Desternik; Desternik

Dolič; Dolič

Janežovski vrh; Janežovski vrh

Levanjci; Levanjci

Ločki vrh; Ločki vrh

Svetinci; Svetinci, Zasadi

Trnovski vrh (del); Strmec

Vintarovi; Vintarovi

Dolena

Bolečka vas; Bolečka vas

Dolena; D.lena

Rodni vrh; Rodni vrh

Gorišnica

Gorišnica; Gorišnica (Sv. Marjeta pri Moškancih)

Tibolci; Prerad (del), Tibolci

Zamušani; Zamušani

Hajdina

Gerečja vas (del); Njiverce (del)

Hajdina; Sp. Hajdina, Zg. Hajdina

Sp. Breg (del); Draženca

Majski vrh

Dravci; Dravci, Soviče

Dravinjski vrh (del); Dravinjski vrh (del)

Ljubstava; Ljubstava

Majski vrh; Majski vrh

Vareja; Vareja

Podlehnik

Dežno; Dežno

Gorca; Gorca

Podlehnik; Podlehnik

Ptuj

Brstje; Brstje, Budina

Krčevina pri Ptuj; Krčevina pri Ptuj,

Orečje, Rabelčja vas, Stuki, Vičava

Nova vas pri Ptuj (del); Nova vas pri Ptuj (del)